

II RIIGIKOGU

6. istungjärk.

Protokoll nr. 128 (4).

1924. a.

II Riigikogu koosolek 22. augustil 1924 a.
kell 9.50 min. õhtul.

Kokku on tulnud 82 Riigikogu liiget.

Walitsuse looshis: siseminister **Th. Rõuk**, teedeminister **K. Kark**, põllutöom-
nister **A. Kerem**.

P ä e w a k o r d:

1. Riigi 1924 a. kulude lisaeelarwe nr. 1 — III lugemisel.
2. Tolli-põhitariifide § 65, p. 4 muutmise seadus — II lugemisel.
3. Eesti panga tegewuse läbiwaatamise komisjoni walimine.

Koosolekut juhatab esimees **J. Tõnisson**, pärast abiesimees **K. Wirma**.

Sekretääri kohal abisekretäär **O. Köster**.

Koosolek algab kell 10.20 min.

Juhataja **J. Tõnisson**: Awan Riigikogu koosoleku. Päewakord on Riigikogu enese poolt wastu wõetud.

1. Riigi 1924 a. (Aruandja **K. Wir-**
kulude lisaeel- **ma** kannab ette ja
arwe nr. 1 — eraldi hääletami-
III lugemisel. sel wõetakse was-
tu nähtawa ena-
musega pealkiri ja tekst):

Riigi 1924 a. kulude lisaeelarwe nr. 1.

Korralised kulud.

RIIGIKOGU.

W ä h e n d a d a:

Peatükk I.

Riigikogu.

§ 1. Palgad Mk. 1.400.000.— wõrra.

S u u r e n d a d a:

Peatükk II.

Kantselei.

§ 8. Kantseleikulud Mk. 1.400.000.— wõrra.

Juhataja **J. Tõnisson**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.)

Nähtawa enamusega on riigi 1924 a. kulude lisaeelarwe nr. 1 lõpuhääletamisel wastu wõetud.

Aruandja **K. Wirma**: Teen ettepaneku seda seadust ilma redaktsiooni komisjoni andmata wastu wõtta.

Juhataja **J. Tõnisson**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Sõna on erakorraliseks teadaandeks rkl. Gustawson'il.

2. **O. Gustawson'i** **O. Gustawson**
erakorraline (is.): Lisaks Riigiko-
teadaanne. gu tänase esimese
koosoleku algul ette-

kantud iseseiswa sotsialistliku töölispartei ja Eesti sotsiaaldemokraatliku tööliste partei erakorralisele teadaandele oleks mul nende kahe rühma nimel weel ette kanda järgmist:

Wahepeal on meie rühm saanud rotatoril paljundatud üleskutse, millele on alla kirjutanud Eestimaa kommunistliku partei (3. kommunistliku internatsionaali sektsiooni) keskkomitee Tallinnas 19. augustil. Selles üleskutses öeldakse muuseas järgmist:

„Rewolutsioonilise töörahwa õiglase wiha on tabanud ühte nurjatut. Jaak Nanilson on maha lastud.

Meie ei tunne kõiki asjaolusid, mille juures sündis selle äraandja mahalaskmine, ja pole ka praegu aeg, et üksikasju ette tuua. Teada on waid, et Nanilson sai raskema karistuse osaliseks. Temalt wõeti wiletsa ülejooksiku-äraandja elu. Aga töörahwa käsutada ei ole praegu parandusmajasid ega sunduslikkude ühiskondlikkude tööde kohta, kuhu Nanilson wast teistel oludel oleks saadetud järel mõtlema oma tegude üle. Nuhid, kurnajad, sotsid, kes Nanilson'i tagant kihutasid ta äraandmise juures, wastutagu, et Pärnumaa proletaarlased olid sunnitud selle wiletsa wastu kõrgemat karistust tarwitama. Kes wõib seda sammu hukka mõista? Klassiteadliku töörahwa hulgast ainult argpüksid ja kõhklejad, näiteks niisugused, nagu leidub töörahwa

ühise väerinna Riigikogu rühmas, kes ühe põlwe peal seisawad kurnaja ees ja endid nahkselt püsti upitawad, kui kurnajate ninamehed otsustawad oma truu sulase „mälestust püstitõusmisega austada“.

„Tõelikud rewolutsioonilised töölised peawad uhked olema Pärnumaa proletarlaste peale. Meie ei saa ütle mata jätta: Töörahiwas kogu Eestis, wõta eeskuju punasest Pärnumaast! Teadku iga prowokaator ja äraandja, et meil ei puudu proletaarlasted, kelle käsi ei nõkasta, kui tuleb mõni mädapaise töölisklassi ihult maha lõigata, nagu tehti Tammerik'uga Tallinnas ja nüüd Nanilson'iga Pärnumaal.“

Tsiteeritu põhjal konstateerime meie weel kord: ei ole enam mingit kahtlust

— Jaak Nanilson'i mõrtsukad kuuluvad kommunistlikku leeri.

3. Tolli-põhitariifide § 65, p. 4 muutmise seadus — II lugemisel. Aruandja **M Martna** (loeb): Tolli-põhitariifide § 65, p. 4 muutmise seadus.

Juhataja **J. Tõnisson**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on pealkiri wastu wõetud.

Aruandja **M. Martna** (loeb): Määruses kaupade sisseweo ja wäljaweo ning tollimaksude kohta („Riigi Teataja“ nr. 4/5 — 11. jaanuarist 1924 aastal) muudetakse tolli-põhitariifide I osa IV liigi § 65, p. 4 järgmiselt:

Tariifi		Kaupade nimetus	Tollimäärad	
§§	punktid		Alus	Kuldfrangi d
65	4.	Hüdraulilised sideained; kõiksugu nimetustega tsemendid, (portlandi kunstlik ja loomulik, romaani, segatud, ja kõiksugu teised); hüdraulilised lisamaterjaalid; (seal hulgas puzzolaan, trass, santoriini muld, sömer schlak); hüdrauliline lubi; gips jahwatatud — põletamata; gips — põletatud (alabaster); tsemendist torud	1 kg. n.	0,006
	Märkus 1	P. 4 nimetatud materjaalide ja kaupade sissewedu on wastastikusel alusel tolliwaba, kui nad pärit on Põhja-Ameerika Ühisriikidest, ehk mõnelt teiselt maalt, kus nad sisseweoks tolliwabad on.		

A. Tupits (põl.): Käesolewas seaduses on nimetatud Põhja-Ameerika Ühisriigid, kuna olema peab Ameerika Ühisriigid. Teen sellekohase ettepaneku, nimelt sõna „Põhja“ wälja jätta.

Aruandja **M. Martna**: Ühinen ettepanekuga.

Juhataja **J. Tõnisson**: Aruandja on ühinenud ettepanekuga seaduse tekstis sõnade asemel „Põhja-Ameerika Ühisriikidest“ wõtta „Ameerika-Ühisriikidest“. Panen seaduse teksti hääletamisele parandatud kujul. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seaduse tekst wastu wõetud.

(Koosolekut hakkab juhutama abiesimees **K. Wirma**.)

4. Eesti panga tegevuse läbiwaatamise komisjoni walimine. Juhataja **K. Wirma**: Ettepanek on tehtud rkl. Hasselblatt'i poolt Eesti panga tegevuse läbiwaatamise komisjoni walimisel wõtta jagajaks arw 12. Samasugune ettepanek on rkl. Penno poolt. Hääletamise motiwide kohta on sõna rkl. Baranin'il.

P. Baranin (wn.): Фракции национальных меньшинств считают очень важным выборы своего представителя в комиссию по обревизованию деятельности Эсти банка.

Посылка своего представителя даст нам возможность непосредственно приподнять завесу финансовой деятельности Эсти банка

и потому мы будем голосовать за дельтег 12.

Если же будет принят большой дельтег, чем 12, тогда доступ национальным меньшинствам в указанную комиссию будет закрыт и тем самым доказано, что наше участие в означенной комиссии является для большинства Государственного Собрания не желательным.

Juhataja K. Wirma: Ettepanek on tehtud walimisjagajaks wõtta arw 12. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud. Palun esitada kandidaate.

On esitatud järgmised kandidaadid: Põllumeestekogude Riigikogu rühma poolt — A. Jürman, K. Ipsberg.

Riigikogu demokraatliku liidu poolt — J. Jaakson, W. Linnamägi.

Eesti sotsiaaldemokraatliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt — A. Rei.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt — M. Juhkam.

Asunikude, riigirentnikkude ja wäikepõllupidajate Riigikogu rühma poolt — H. Laretei.

Iseseiswa sotsialistliku töölispartei Riigikogu rühma poolt — J. Piiskar.

Wene ja Saksa-Balti erakonna Riigikogu rühmade poolt — W. Hasselblatt.

Kas tehakse ettepanekuid hääletamise korra kohta? (Hüüded: Korraga hääletada!) Soowitakse korraga hääletamist. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on tähendatud Riigikogu liikmed Eesti panga tegewuse läbiwaatamise komisjoni walitud.

Päewakord on läbi.

Järgmine koosolek on 10 minuti pärast.

Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 10.35 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **J. Tõnisson.**

Abiesimees **K. Wirma.**

Abisekretäär **Osk. Köster.**

